

Polis Akademisi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İhsan BAL :

“Güvenlik, sahip olduğumuz değerlerin korunmasıdır”

Bugün Millî Güvenlik Siyaset Belgesi’nin biz Türkiye’de sadece askerî değil, sadece bürokratik değil, sadece parlamenter değil, aynı zamanda toplumun da eleştirdiği ve eleştirisiyle ve katkılarıyla zenginleştirildiği bir metne dönüştüğünü görüyoruz.

Çok farklı şekillerde güvenlik tanımlanmakla birlikte, bugünkü anladığımız anlamda, yani Türkiye’de de tartışmaya çalıştığımız güvenlik ve hepimizin gerçekleştirmeye çalıştığı güvenlik, sanıyorum sahip olduğumuz değerlerin korunmasıdır. Klasik anlamda hep can güvenliği, mal güvenliği, teşebbüs, vesaire, ammenin hürriyeti, evet, ama bunun yanında sahip olunan değerlerin güvenliğinin devlet tarafından ve valiler, yani mülki idare ve askerî idare tarafından garanti altına alınması, onların risk ve tehlikelerden uzaklaştırılması.

Şimdi, konuya böyle baktığımızda aslında biz bir tarafta devlet haklı, eski haliyle öbür tarafta halkı haklı görürdük. Oysaki bugün, güvenliği sahip olunan değerlerin korun-

Vatandaşına rağmen kendini koruyan devlet değil, onun varlığı üstünden kendini tanımlayan devlet.

ması haline devşirdiğimizde, daha doğrusu yerleştirdiğimizde, devletin aklının içerisinde ne kadar halkın aklı olduğu anlamında bir soru soruyoruz.

Bugün Millî Güvenlik Siyaset Belgesi’nin biz Türkiye’de sadece askerî değil, sadece bürokratik değil, sadece parlamenter değil, aynı zamanda toplumun da eleştirdiği ve eleştirisiyle ve katkılarıyla zenginleştirildiği bir metne dönüştüğünü gö-

rüyoruz. O zaman iç düşman tehditlerinin değiştiğini fark ediyoruz. Bir dönemler sokaklarda düşman olarak o kadar çok sayıyı artırdık, neredeyse Ankara Kalesi’nin içerisine hapsettik dost grubu. Koca memleket ve bilmem ne kadar milyon insan takip edilmek durumundaydı. Oysaki bugüne geldiğimizde, artık bu tanımlamanın halkın değerlerini, onun işlevselliğini garanti altına almak için kurulmuş bir devlet ve güvenlik anlayışına evrimleştiğini görüyoruz. Her zaman çok tartışılır, güvenlik ve özgürlük ve demokrasi arasında bir çelişki var mı? Buradan baktığımızda, tam tersine, destekleyici bir güç var. Artık gizli devlet değil, vatandaş tarafından benimsenen, bir yönüyle desteklenen ve korunan devlet. Vatandaşına rağ-

*Bu Metin Prof. Dr. İhsan BAL’ın 8 - 10 Şubat 2012 Tarihli Valiler Toplantısı Güvenlik, Özgürlük ve Demokratik Değerler Konulu Açık Oturumdaki Konuşmasından Derlenmiştir.

Güvenlik, aynı zamanda başından sonuna kadar psikolojik bir durumdur. Güvenlik bir yönetim, bir akıl işi. Kelimelerin uygulamalardan daha büyük bir gücü var güvenlikte, davranışın daha büyük bir gücü var güvenlikte. O bakımdan, o psikolojik boyut reel güvenliğin algıya aktarımında çok önemlidir. Güvenliği gerçekleştirirken neyi, nasıl ve ne kadar yaptığımız demokrasilerde ve sorgulamalarda çok önemlidir.

men kendini koruyan devlet değil, onun varlığı üstünden kendini tanımlayan devlet. Hâl böyle olunca, biz güvenliği sadece güvenlik aktörlerinin değil, aynı zamanda çok geniş bir miktarda halkın da paydaş olduğu bir alana taşıyoruz.

Peki, halkın paydaş olduğu alan dediğimizde neyi kastediyoruz? Kesinlikle, sadece şunu kastetmiyoruz: Bir olay olduğunda hemen gidip polise haber veren, istihbaratçıya bilgi veren; böyle bir durumdan bahsetmiyoruz. Bunun bir yeri var, ancak asıl bahsettiğimiz konu, artık güvenliği kendi donanımıyla farkına vararak, kendi mahallesinde, kendi sokağında bilinçlenerek gerçekleştirmeye çalışan bir halktan bahsediyoruz. Giderken kapısını kilitleyen,

Mülki amir ve beraberindeki kişiler vatandaşa: “Biz sizin güvenliğiniz ve değerleriniz için varız, bu işi beraber yapacağız. Özgürlük ve demokrasi bunun doğrudan denetimini gerekli kılar. Her şeyi gizli değil, sizinle de paylaşacağız.”

kilit takan, alarm takan bir vatandaştan bahsediyoruz. Sokağındaki ışıklandırmayı fark edip, bu ışığın güvenlik açısından karanlıkta bir sorun yaratacağını düşünüp belediyeyi arayan bir vatandaştan bahsediyoruz. Güvenliğin paydaşı olma, güvenliğe ortak olma. Bu anlamda, hem politikalarını yaratırken altyapı olarak, akıl olarak ortak olma hem de kendi sorumlulukları anlamında ortak olma. Sadece güvenlik, ona arz edilen, sağlanan ve verilen bir durum değil, aynı zamanda onun da içerisinde olduğu bir süreç.

Güvenlik, aynı zamanda başından sonuna kadar psikolojik bir durumdur. Bakınız değerli idari amirlerim, İstanbul dünya metropollerinde Londra’dan, Paris’ten, New York’tan, Berlin’den çok daha güvenli bir kenttir. Ancak, İstanbul kent güvenliği algısına baktığımızda... İşte, onun için güvenliğin paydaşla, halkla paylaşılması burada devreye giriyor, medyanın rolü de burada devreye giriyor. Aynı kentimiz suç oranlarında reel istatistiklerde çok daha güvenli iken, algı güvenliğinde sorduğumuzda geriye doğru düşüyor. Neden? Çok nedeni var, birkaç tanesini başlık olarak söyleyelim: İstanbul sokağında görev yapan bir güvenlik görevlisinin, yani bir polisin ve benzeri, özel güvenliğe kadar, kişilerin dizilerdeki yer alışı, aktarılışı ve sunuşu önemlidir.

Algı, onun için önemlidir. Reel olarak yaptığınız şeyi somut olarak sokağa taşımanız gerekiyor. Burada valilerimiz var, İçişleri Bakanımız var, askerî temsilcilerimiz var... Şimdi bakınız, bir olay olduğunda halkı bilgilendirmek için bir ilin valisi ne kadar yetkili? Ben onu çok bilmiyorum ama, Sayın Bakanım, ben öyle inanıyorum ki, bir vali hemen açıklamalı. Bu yetkilerin tanımlamaları içerisinde çok hızlı bir şekilde bu iletişimin sağlanması, medyanın haber alma aracı olarak hızlı devreye girmesinde büyük yarar var. Son dönemlerde bunun etkilerini pozitif olarak görüyoruz.

Psikolojik güvenlikte ulaşılabilirlik çok önemlidir. Mülki amir ve beraberindeki kişiler vatandaşla “Biz

sizin güvenliğiniz ve değerleriniz için varız, bu işi beraber yapacağız. Özgürlük ve demokrasi bunun doğrudan denetimini gerekli kılar. Her şeyi gizli değil, sizinle de paylaşacağız. Ama aynı zamanda, başınıza bir felaket geldiğinde biz size ulaşabiliriz.” demesi gerekiyor. Onun için, her yaz ve her kış çeşitli yerlerde toplum destekli polislik ve çeşitli çevrelerde dağıtılan broşürlerde “Başınıza bir şey geldiğinde bize yardımcı olun ve bize haber verin”in ötesinde, biz bir şeyi daha yapmak zorundayız: “Asayiş suçları en az örgütlü ve terör suçları kadar önemlidir.” mesajını vatandaşla vermek zorundayız. Bireysel güvenlik, onun değerlerinin garanti altına alındığı güvenlik vatandaş için çok önemlidir.

Vatandaş burada şunu düşünüyor: “Devlet hâlâ kendini korumaya çalışıyor. Ben, çok umurunda değilim” diye düşünüyor. Oysaki asayiş suçlarında, belki detaya girmek çok yorucu olabilir ama, evi soyulan bir vatandaşın inanılmaz soyguncunun yakalanmasını beklemiyor. Neyi bekliyor biliyor musunuz: “Ben buradayım devlet olarak, hiç merak etmeyin. Buralar güvenli yerler. Sizin başınıza dert geldiğinde hemen size ulaşırız.

Şimdi, güvenlik bir yönetim, bir akıl işi. Kelimelerin uygulamalardan daha büyük bir gücü var güvenlikte, davranışın daha büyük bir gücü var güvenlikte. O bakımdan, o psikolojik boyut reel güvenliğin algıya aktarımında çok önemlidir. Güvenliği gerçekleştirirken neyi, nasıl ve ne kadar yaptığımız demokrasilerde ve sorgulamalarda çok önemlidir. Hatta burada, sadece bir hedefe yönelerek her şey pahasına bunu yapacağım dediğinizde, bütün hak ve özgürlük alanlarını bir bakıma ürküterek devam edersek, önemli risklerle karşılaşabiliriz. Şimdi, güvenlikte bazen geniş ve besleyici düşünmediğimizde o kadar çok şeyi ıskalıyoruz ki, bir tane hırsız, bir tane teröristi, bir tane bilmem neyi yakalayacağım derken birçok şeyi ıskalayabiliyoruz, birçok şeyi berbat edebiliyoruz.